

TÜRKİYE TÜRKÇESİNDE PEKİŞTİRME İŞLEVİ Kİ

Muna YÜCEOL ÖZEZEN**

ÖZET

Bu makalede, son yıllarda özellikle Türkiye Türkçesi sözlü dilinde dikkati çeken bir sözdizimsel kullanım üzerinde durulacaktır. İlk aşamada dil kullanıcılarına “anlatım bozukluğu ve dilbilgisi hatası” gibi gelen, bazı dil araştırmacılarının ise dilbilgisel olmayan bir yapı olarak değerlendirebilecekleri bu kullanımda, olumlu yüklemelerden sonra pekiştirme ve anlatımı güçlendirme işlevli olarak *ki* sözcüğü getirilmektedir: *geldi ki, iyiyim ki, alacaklar ki, gel ki* vb. Bu tür biçimbirimler gerek dilbilgisi gerekse dilbilim çalışmalarında genel olarak “parçacık, klitik, söylem işaretleyicisi, tekit edatı, ek-edat, kuvvetlendirme edatı, pekiştirme edatı, pekiştirme enklitiği” olarak adlandırılmaktadır. Çünkü bu dizimde *ki* artık sözcük sınıfı bakımından bağlaç olmaktan çıkmış, *ki* bağlacı ile eşesli bir görünüme ulaşmıştır. Ancak *ki* biçimbirimi bu pekiştirme işlevini ancak bir sözdizimsel birliktelikle kazanmaktadır. Başka bir deyişle, *ki* kendisinden önceki bir birimle bir söz öbeği kurmaktadır. Bazı araştırmacılar, dilbilgisi alanında henüz üzerinde pek durulmayan bu ve benzeri öbeklere, “kuvvetlendirme öbeği” adını vermektedir. Buna göre, geleneksel sözdizimi çalışmaları bakımından bu işlevdeki *ki*’lerin “cümle dışı unsur / bağımsız tümleç” olarak değerlendirilmesi de doğru değildir. Bu sözdizimsel yapı, her ne kadar Türkiye Türkçesinin yeni bir oluşumu gibi görünse de, bizi Türkçenin köken olarak da Türkçe kabul edilen eski bir pekiştirme sözü olan *erki* sözcüğüne götürmektedir. Ancak eski dönemlerle organik bir bağı söz konusu olmasa bile, dilin üretici ve dinamik yapısı düşünüldüğünde bu kullanımın bir “anlatım bozukluğu” olarak değerlendirilmemesi gerekmektedir. Pekiştirme *ki*’sinin bu kullanım özelliği bugün genel olarak Türkiye Türkçesi sözlü dilinde izlenebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *ki, erki*, sözdizimi, pekiştirme, parçacık, Türkiye Türkçesi, Eski Türkçe

Kİ WITH REINFORCEMENT FUNCTION IN TURKISH

ABSTRACT

This paper will handle a salient syntactic structure that has been recently used in spoken Turkish in particular. Possibly perceived as ill-

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, El-mek: mozezen@cu.edu.tr

formed and grammatically erratic by Turkish speakers and as non-grammatical by some linguists, this syntactic use of *ki* word is appended to affirmative sentences so as to function as a reinforcer: *geldi ki, iyiyim ki, alacaklar ki, gel ki* etc. These kinds of morphemes are generally named as “particle, clitics, discourse marker, additional postposition, postposition as reinforcers, reinforcement postposition, reinforcer enclitics” in grammar and linguistic studies because *ki* is no longer used as a conjunction, and turned into a homonymy with *ki* conjunction. However, *ki* morpheme gains this reinforcer function merely with a syntactic use. In other words, *ki* morpheme constructs a lexical phrase referring to an anaphorical unit. Some researchers name these kinds of phrases, which are seldom dwelt upon, “reinforcer phrases” in grammar. Accordingly, given traditional syntactic studies, the fact that *ki* morpheme of this function is assessed as non-sentential / independent complement is not accurate. Although this syntactic use may seem as a novel construction, it carries us to *erki*, an old reinforcer word that is accepted as originally a Turkic word. Even if *ki*-morpheme has no organic bond with old periods, this use should not be evaluated as ill-formed considering the generative and dynamic structure of language. This aspect of *ki* morpheme as a reinforcer can be easily witnessed in today’s Turkey Turkish.

Key Words: *ki, erki*, syntax, reinforcement, particule, Turkish, Old Turkic

Son zamanlarda Türkiye’de, dil kullanımını konusunda az-çok duyarlılığı olan herhangi bir dil kullanıcısının bile farkına varabileceği bir sözdizimsel kullanım dikkati çekmektedir. Bu kullanım, ilk aşamada bir “anlatım bozukluğu”, “dilbilgisel olmayan” bir yapı gibi algılanmaktadır. En azından, Türkolojiyle ilgisi olan veya olmayan birçok kişinin, Türkçe dilbilgisi konusunda bilgisine güvendikleri kişilere yönelttikleri “Bu bir anlatım bozukluğu mudur”, “Bu kullanım doğru mudur?” veya “Bu bir anlatım bozukluğudur, değil mi?” soruları veya yine aynı kişilere iletilen “Çocuğum böyle kullanıyor. Onu uyarıyorum. Ama beni dinlemiyor.” türünden şikâyetler, bunun ilk anda bir “anlatım bozukluğu” olarak algılandığını göstermektedir. Bu kullanım gerçekten bir “anlatım bozukluğu” mudur? Başka bir deyişle, bu kullanımın dilbilgisel açıdan kabul edilemez olarak değerlendirilmesi, isabetli bir tutum mudur? Ayrıca, bu durum gerçekten de Türkiye Türkçesindeki “yeni” bir gelişme midir?

İlk olarak belirtmek gerekir ki sözü edilen kullanımda, olumlu yüklemelerden sonra pekiştirme ve anlatımı güçlendirme işlevli olarak *ki* sözcüğü getirilmektedir. Bu tür sözcükler dil çalışmalarında genel olarak “parçacık, klitik, söylem işaretleyicisi, tekit edatı, ek-edat, kuvvetlendirme edatı, pekiştirme edatı, pekiştirme enklitiği” olarak adlandırılmaktadır (Ercilasun 2008, Yazıcı Ersoy 2011). Görevsel nitelikteki bu tür biçimbirimler, eklendikleri sözcükle, söz öbeğinin veya cümlenin son birimiyle (host’la, ağırlayıcı’yla) sesbilgisel bir uyum içine girer veya girmez; bu bakımdan biçimbirimsel olarak ekle sözcük arasında yer alırlar ancak katkıları sözdizimsel düzeydedir; kullanıldıklarında anlamda büyük farklılıklar oluşmaz, “anlam değişmez sadece biraz pekişir” (Ercilasun 2008: 39). Böylelikle Türkiye Türkçesinin bir pekiştirme parçacığı görünümündeki *ki* sözcüğü de *zaten, hâlihazırda, itirazı gerektirmeyecek bir biçimde* zarflarıyla benzer bir kullanım özelliği kazanmakta ve gerek yazı dilinde gerekse sözlü dilde, *öylesine, o kadar* vb. zarf tümleçli olumlu yüklemelerden ve olumsuz veya sorulu yüklemelerden sonra yaygınlıkla kullanılan pekiştirme işlevli *ki* ile paralellik göstermektedir:

(1) –*Ahmet geldi mi?*

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

–Geldi ki.

- (2) –İlaçlarını ihmal etme, yoksa iyileşemezsin.
–İyiyim ki. Artık ilaç kullanmama gerek yok.
- (3) –Ya bu maçı alamazlarsa?! Şampiyonluktan oluruz!
–Alacaklar ki. Bak, görürsün.
- (4) –Mezun olması için çok çalışması gerek.
–E çalışsın ki. Başka çaresi mi var?
- (5) –Yarınki sınava birlikte çalışalım mı?
–Ben çalıştım ki!
- (6) –Acaba Ahmet partiye gelecek mi?
–Gelir ki canım! Niye gelmesin?! gibi.

Kimi kullanımlarda *zaten* pekiştiricisi *ki*'ye eşlik etmektedir:

- (7) Yemek yemeyeceğim; midem ağırıyor ki zaten.
- (8) –Yarın anneme gideceğim.
–E git ki zaten. Kadın seni özlemiş. gibi.

Bu yapı, Türkiye Türkçesi yazılı dilinde yaygınlaşmamakla birlikte, yine de bazı metinlerden tanıklanabilmektedir:

- (9) “Ananı gördün mü?” “He.” “Bizi sordu mu?” “Baygındı ki.” MİEP, 58

Öte yandan, olumlu veya olumsuz bir yüklem *ki*'den sonra tekrarlanarak pekiştirildiği kullanımlar, Eski Türkçedeki *erki* ile bu çalışmayla üzerinde durulan kullanım arasında bir geçiş gibi düşünülebilir:

- (10) Karısı, sırtında sabahlığı, kıvrır kıvrır saçlarıyla, ne yapacağını, ne diyeceğini, hatta nereye bakacağını bilemeden bir kıyıya çekilmiş oturuyordu.
–Afiyet olsun -dedi..
–Afiyet olsun ki afiyet olsun.
–Şimdi artık hiç çaresi yok mu bunun?
–Yok. ÇABAG, 46 ve

- (11) Tekrar masamın başına döndüm. Eğer oyunda adamın ağzındaki çiçek, bir umudu simgeliyorsa, yattı benim Hayriye, yattı ki ne yattı! EİKA, 63 gibi.

Yazılı dildeki sınırlı görünümüne rağmen söz konusu kullanım, dil kullanıcılarının gerek günlük konuşmalarında gerekse daha resmi düzlemlerdeki sözlü dil üretimlerinde hızla ve farkında olunmaksızın yaygınlaşmaktadır. Örneğin, üniversite hocaları ders anlatırken veya konferans verirken, televizyondaki kültür-sanat programlarında sunucu veya muhababının konuşmaları sırasında, ana haber bültenlerinde siyasetle ilgili önemli bir konunun, alanının uzmanı “ciddi” kişilerle tartışılması sırasında vb. bu sözdizimsel yapının kullanımıyla karşılaşılabilir. Üstelik kullanımın ülke çapında yayın yapan televizyon veya radyolardan tanıklanması, yerel ve bölgesel bir nitelikte olmadığını da göstermektedir.

ki'nin böylesi bir kullanımı, her ne kadar Türkiye Türkçesinin yeni bir oluşumu gibi görünse de, bizi Türkçenin köken olarak da Türkçe kabul edilen eski bir pekiştirme sözü olan *erki* sözcüğüne götürmektedir. Bu bakımdan Türkçedeki *erki* ve *ki* kullanımına artzamanlı bir bakış açısıyla bakmak yerinde olacaktır:

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

S. Çağatay Türkçede iki *ki* ayırt ettiğimizi söylemektedir. Bunlardan ilki bağımlı ardıl bir biçimbirim olarak *+ki*, ikincisi ise Farsçadan Türkçeye giren ve cümleleri ve sözcükleri birbirine bağlayan bir bağlaç olarak *ki*. Çağatay, ikinci *ki*'yi de kendi içinde ikiye ayırarak, cümleleri ve sözcükleri birbirine bağlayan bir bağlaç olarak *ki* ile sorulu yüklemelerin sonuna gelerek yargıyı pekiştiren *ki*'yi ayrı kategorilerde ele almaktadır. Ona göre örneğin *Kazanır mı ki?!* cümlesinde yer alan *ki* ile *İnanıyorum ki kazanacak.* cümlesindeki *ki*'lerden ilki Türkçenin en eski yazılı metinlerinden beri izleyebildiğimiz *erki*'nin ses olaylarıyla küçülmüş biçiminden başka bir şey değildir; ikinci *ki* ise genel kanıyı doğrulayan ve Türkçeye Farsçadan giren *ki* bağlacıdır. Ancak zaman içerisinde birbirinden farklı işlevlere sahip ve farklı kökenden gelen bu *ki*'ler birbirine karışmış, Türkçe *erki* > *ki*'li cümleler Farsça *ki*'li cümleleri "taklit etmiştir" (1963, 245-250).

Bu bakış açısına göre Türkçe için üç ayrı *ki*'den söz edilmesi gerekmektedir:

1- *+ki* isimden isim (/ sıfat) türetme eki¹:

(12) *Baktım, kadınların kimi gözyaşlarını siliyor. Seni aradım, kucığına çıkayım her zamanki gibi diye. Önce fark etmediler beni.* FÇUV, 11 ve

(13) *O an, gerili teller gevşedi, koptu; ikiye, üçe, sayısız rakkamlara bölündüm, minicik oldum. Sesim bir çocuğunki gibi zayıf, küçük çıktı:*

- *Mehmet'i yurttum... dedim., ikiyüzüncü sayfadayım! EİKA, 9 gibi.*

2- *ki* bağlacı:

(14) *Oysa içinden anlatmak da istiyordu garsona ki yarın dilekçesini reddederlerse üç gün sonra içeri girecektir.* ÇABAG, 157 ve

(15) *Ancak bir süre sonra, bir siyasanın, bir gücün, bir kurnazlığın ötekenden baskın çıkmasıyla yarışma sona erdiğinde iki yan da farkındadır ki bu yengi, ya da yenilgi, herhangi bir kesinlik taşımamaktadır.* BKÖM, 89 gibi.

Çağatay'ın, "Farsça nispet *ki*'si" ve "Farsça nispet zamiri" olarak adlandırdığı (1963: 245) bu sözlükbirim, bugün literatürde genel olarak "bağlaç" veya "bağlama edati" olarak geçmektedir. Türkçe bu bağlaçla daha Eski Türkçe döneminde (Türkçenin 8.yy-11.yy arasındaki ve Türkçenin yazılı belgelerle izlenebilen ilk dönemi), Uygur Edebiyatında Farsçanın ölü bir dili olan Soğdçadan ve başka bazı eski Hint-İran dillerinden Budizm ve Maniheizm öğretisi üzerine yapılan çevirilerle tanışmıştır. Sözcük bugünkü Farsçada *kā / ki* biçimindedir. Türkçenin sözdizimi yapısına aykırı bir görünümle birleşik cümleler kuran bu bağlacın yerine, önceleri Türkçe bir soru sözcüğü olan *kim* sözcüğü getirilmiş, ancak *kim* sözcüğü *ki*'nin anlam ve görevini tam olarak üstlenememiş, bir süre sonra donmuş birkaç yapı dışında kullanımdan kalkmıştır. Belirtildiği gibi, bu bağlaçla kurulan birleşik cümlelerde ana cümle-yan cümle sıralaması Türkçenin sözdizimi yapısına aykırıdır. Türkçede baş öge sonda, yardımcı öge ise başta bulunur, ilkesine göre devrik cümleler hariç Türkçe için temel yapı *yan cümle + ana cümle* biçimindedir. Ancak *kim*'li ve *ki*'li cümlelerde Hint-Avrupa ve Hami-Sami dillerindeki genel sözdizimsel sıralama yani *ana cümle + bağlaç + yan cümle* sıralaması söz konusudur. Öte yandan gerçekte Türkçede bağlaçlı birleşik cümle bile yoktur ve bu cümle tipi belirtildiği gibi Türkçeye Eski Türkçe döneminde eski Hint-İran dillerinden çeviriler yoluyla girmiş, Orta Türkçe döneminde (Türkçenin 12.yy-15.yy arasındaki ve çeşitli kollara ayrılma belirtilerini gösterdiği dönemi) bugünkü Fars topluluklarının atalarıyla etkileşim

¹ *+ki*, Türkçe dilbilgisi kaynaklarında genellikle türetme eki olarak betimlenmektedir. Burada da *+ki*, söz konusu gelenek sürdürülerek bir türetme eki olarak ele alınmıştır. Ancak Türkçede "aitlik" in "durum", "iyelik", "çokluk" kategorileri gibi bir isim kategorisi olarak değerlendirilmesi ve *+ki*'nin de bir kategori eki olarak betimlenmesi daha doğru görünmektedir. Çünkü *+ki* Türkiye Türkçesinde çekim eklerinden sonra gelmekte ve *+ki*'nin eklendiği her sözcük sözlüklerde sözlük birim olarak değil görmemektedir.

sonucu kullanımı artmış ve buna Osmanlı Türkçesinde Fransızcanın etkisi eklenmiştir. Bu tarihsel kökenden gelen *ki* bağlaçlı cümlelerin “Türkçe cümle düzenine sokulması daima mümkündür” (Yelten 2005: 47) (Bu bağlacın Türkçe cümle kuruluşlarındaki bütün işlevleri için bk. Tulum 1978, Yelten 2005).

3- eski bir bağımsız-sözlüksel biçimbirim olan *erki*'den gelişmeyle ortaya çıkan, ancak yazım özellikleri bakımından *ki* bağlacının etkisinde kalan pekiştirme işlevli *ki*:

(16) *Ben zaten çağırdığıma pişman olmuştum, ne konuşacaktım ki onunla!* EİKA, 195,

(17) *Bir okul çocuğu gibi sevgiliyle elele tutuşup güle oynaya dolaşsaydı şurada. Evinde miydi ki sevgili? Gel, dese gelir miydi lunaparka?* ÇABAG, 210 ve.

(18) *Papazlığı o kadar övmüş, o kadar göklere çıkartmış ki, sınıftaki küçük kızlardan birinin içine şüphe düşmüş, papazların da pis işlerle ilişkisi olabilir mi ki acaba diye, soruyor:*

“Papazlar da helaya giderler mi?” ABBYS, 29 gibi.

Görüldüğü gibi, 1. sırada değinilen *+ki*'nin konuyla ilgisi yoktur. 2. sırada değinilen *ki* aslında Türkçenin, Farsçayla ilişki döneminden önce eski ve ölü bazı İranî dillerden tanıdığı bağlama işlevli bir sözcük, yani bir bağlaçtır. Ancak bağlama işlevli kullanımı saklı kalmak koşuluyla, daha sonraları olumsuz veya sorulu yüklemelerin sonuna gelerek *erki* gibi bir pekiştirme parçacığına da dönüşmüş ve *erki*'nin unutulmasına neden olmuştur. 3. sırada tanıtılan *ki* ise kendisinden sonra gelen yan cümlelerin eksiltildiği izlenimini vermekte ve sorulu cümlelerde sorulu yargıyı veya soru sözcüğünü pekiştirmektedir. “Anlatım bozukluğu” algısı yaratmayan kullanımlarda, *ki*'li birleşik cümlelerin yan cümlesinin eksiltildiği izlenimi doğmaktadır.

Bugün, 2. ve 3. tür *ki*'lerin işlevlerinin çakışması sonucunda 4. tür bir *ki* ortaya çıkmıştır. Ancak 3. tür *ki*'ler 4. türün hazırlayıcısı durumundadır. Bu tür kullanımda *ki*'den sonra gelen yan cümlelerin eksiltildiği izlenimi bile ortadan kalkmıştır. Olumlu bazı yüklemelerden sonra gelen ve cümlelerin en sonunda yer alan bu *ki*, eski *erki* sözcüğüyle eş görevli bir görünüm sunmaktadır. Dolayısıyla bu kullanım, bir “anlatım bozukluğu” olmadığı veya dilbilgisi açısından kabul edilebilir olduğu gibi tam olarak “yeni” bir kullanım da değildir. Ayrıca bu son kullanımda eksiltilmiş bir yan cümle izlenimi de tamamen ortadan kalkmıştır. Buna göre, bütün bildirme kiplerinin ve tasarlama kiplerinden de emir-isteğin ve gerekliliğin olumlu çekimlerinin ardından anlatımı güçlendirme, yargıyı pekiştirme işlevli olarak *ki* parçacığı getirilebilmektedir:

(19) –*Acaba geldi mi?*
–*Geldi ki.*

(20) –*Acaba gelmiş mi?*
–*Gelmiş ki.*

(21) –*Acaba gelir mi?*
–*Gelir ki.*

(22) –*Acaba gelecek mi?*
–*Gelecek ki.*

(23) –*Acaba geliyor mu?*
–*Geliyor ki.*

(24) –*Gelsin mi?*
–*Gelsin ki.*

(25) –*Gelmeli mi?*

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

–*Gelmeli ki*. gibi.

Bu işlevdeki *ki*'nin sözcük sınıfı (türü) nedir? *Ki* bağlacından gayet farklı görünümdeki bu *ki*'nin bağlaç olarak değerlendirilmesi kullanım özellikleri düşünüldüğünde elbette doğru olmayacaktır. Bu *ki*'leri bir pekiştirme edatı olarak değerlendirmek bugün dilbilimsel çalışmalarda "klitik" ve "parçacık" tanımlamaları bakımından daha uygun görünmektedir. Ancak bu durumda, bu *ki*'nin kendisinden önceki birimle (host'la, ağırlayıcı'yla) nasıl bir söz öbeği oluşturduğu sorusu gündeme gelmektedir. H. Tören, *ki* (ancak kastedilen genellikle olumsuz yüklemelerden sonra gelen ve burada 3. tür olarak betimlenen *ki*'dir) ve benzeri "kuvvetlendirme" edatlarının eşdizimliliği ile ortaya çıkan yapıların "hem kullanılış, hem de anlam bakımından bir bütünlük göstermekle kelime grubu olma şartına haiz" olduğunu belirtmekte ve bu öbekleri "kuvvetlendirme grubu" olarak ele almaktadır (2002). Böylelikle, geleneksel bakış açısına göre bu işlevdeki *ki*'nin sözdizimsel görevini "cümle dışı öge / bağımsız tümleş vb." olarak belirlemek de doğru olmamaktadır. Bu bakış açısına göre, Türkçede kuvvetlendirme edatları, işlev açısından değil ancak sözdizimsel görünüm bakımından son çekim edatlarına yaklaşmaktadır. L. Karahan da *ki* edatını açıkça vermemekle birlikte, "Türkçede, bir ögeyi öne çıkarma, sınırlandırma, kuvvetlendirme, ilişkilendirme vb. anlamlar çerçevesinde vurgulama işlevi yapan *sadece, yalnızca, yalnız, ancak, bilhassa, özellikle, bari, hiçolmazsa, hele, da, dahi, bile, ise, ml...* gibi çeşitli kelimeler vardır. Bu kelimeler, herhangi bir ögenin başında veya sonunda yer alarak cümlenin anlam değerini etkiler." demektedir (2009: 1).

Sonuç ve Değerlendirme: "Bozukluk" kavramının dilin üretici yönüyle ve dinamik yapısıyla zaten bağdaşmadığı düşünüldüğünde, *ki*'nin cümlelerin sonunda, olumlu yüklemelerden sonra bir pekiştirici olarak yer bulması ve böylece bir pekiştirme / kuvvetlendirme öbeği oluşturması, daha nötr bir yaklaşımla "yeni" bir kullanım, bir "gelişim" veya bir "değişim" olarak değerlendirilmelidir. Ancak, öyle görünüyor ki *ki*'nin bu kullanımı Türkiye Türkçesinde olumsuz veya sorulu yüklemelerden sonra pekiştirme işlevli olarak kullanılan *ki*'nin Eski Türkçedeki *erki* edatının işleviyle harmanlanması sonucu ortaya çıkmıştır ve bu bakımdan da tam olarak "yeni" değildir. Başka bir deyişle, Türkçe, edilgin hale getirdiği eskicil bir kodunu, yeniden etkin hale getirmiştir. Metaforik olarak söylenecek olursa, *ki* ile ilgili bu "yeni" görünüm, dilin kendi hafızasını zaman zaman yokladığını ve zaman zaman eski olanaklarına yeniden can verebildiğini göstermektedir. Ama bu süreçte, eski gereksinimlerin yeniden bir gereksinime dönüşmesi de etkilidir. Daha çok yakın dönem Türkiye Türkçesi sözlü dilinde gözlemlenen bu *ki*'nin söz konusu işlevinin yazılı dilde görece daha eski dönemlerden beri var olup olmadığını belirleyebilmek için klasik ve klasik öncesi Osmanlı metinlerinin taranması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- ÇAĞATAY, Saadet , "Türkçede *ki* < *erki*", *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten 1963*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1988, ss. 145-150.
- ERCİLASUN, Ahmet Bican (2008), "La enklitiği ve Türkçede bir 'pekiştirme enklitiği' torisi", *Dil Araştırmaları Dergisi*, S. 2, ss. 35-36.
- KARAHAN, Leylâ "Vurgulama işlevli dil birimleri üzerine", *İstanbul Kültür Üniversitesi Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi* (27-28 Ağustos 2007), C.1, İstanbul 2009, ss.313-322.
- TÖREN, Hatice, "Sona gelen edatlarla teşkil edilen bir kelime grubu: kuvvetlendirme grubu", *İlmî Araştırmalar*, S. 13, İstanbul 2002, ss. 175-182.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

- TULUM, Mertol, *Ma'ârif-nâme, Metin ve Ki'li Birleşik Cümleler Üzerine Bir İnceleme* (Basılmamış Doçentlik Tezi), İstanbul 1978.
- YAZICI ERSOY, Habibe (2011), “Başkurt Türkçesinde kiplik parçacıkları”, *Türkbilig* S. 22, 43-56.
- YELTEN, Muhammed, “Pars-nâme’de ki’li birleşik cümleler üzerine”, *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, C. 2, S. 4, 2005, ss. 45-56.

Yazılı Tanıkların Alındığı Metinler

- ABBYS = Boysan, Aydın (2005), *Bin Bir Yaşam Sahnesi*, İstanbul: Bilgi Yayınevi.
- BKÖM = Karasu, Bilge (1999), *Öteki Metinler* (Yayıma Hazırlayan: Füsün Akatlı), İstanbul: Metis Yayınları
- ÇABAG = Altan, Çetin (1998), *Bir Avuç Gökyüzü*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- EİKA = Işınsoy, Emine (1995), *Kaf Dağı'nın Ardında*, İstanbul: 3. Baskı Ötüken Yayınları.
- FÇUV = Çiçekoğlu, Feride (1990), *Uçurtmayı Vurmasınlar*, İstanbul: Can yayınları.
- MİEP = İzgü, Muzaffer (2007), *Ekmek Parası*, Ankara: 14. Baskı, Bilgi Yayınevi.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

